

จดหมายเหตุ

ส่วนประวัติศาสตร์กองทัพบกกระทรวงกลาโหม (SHAT)

ส่วนประวัติศาสตร์กองทัพบก กระทรวงกลาโหม (SHAT)

7 N 3340

— DESGRUELLES Joseph, พันตรี : Lettre de fin janvier 1921 [CeDREFT-IP (JPEG)] – จดหมายฉบับปลายเดือนมกราคม 1921. การส่งนายทหารไปศึกษา ณ ต่างประเทศ และการแจ้งข่าวการเสด็จกลับของสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ

_____. Compte rendu de renseignements sur l'armée siamoise. 14 janvier 1924 [CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานเกี่ยวกับกองทัพสยาม, 14 มกราคม 1924. ความหวังของฝ่ายสยามที่จะได้เห็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยหลังเสด็จกลับจากฝรั่งเศส

_____. Budget de l'aviation. 30 octobre 1924 [CeDREFT-IP (JPEG)] – งบประมาณทางการบิน, 30 ตุลาคม 1924. อุปกรณ์ฝรั่งเศสมีจำนวนมากกว่า

_____. Carte du Siam. 1924 [CeDREFT-IP (JPEG)] – แผนที่สยาม 1924

_____. Le Prince Prachatipok est promu colonel. Il est susceptible d'être désigné héritier présomptif. 26 février 1925 [CeDREFT-IP (JPEG + imprimé + word)] – สมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ได้รับการเลื่อนพระยศเป็นนายพันเอก มีความเป็นไปได้ที่พระองค์จะได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นองค์รัชทายาท, 26 กุมภาพันธ์ 1925. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าอยู่หัวทรงให้แก้ไขกฎมณเฑียรบาล และการสิ้นพระชนม์ของเจ้าฟ้าอัษฎางค์เดชาวุธ ผู้มีสิทธิสืบราชสันตติวงศ์

_____. Les grandes manœuvres du 1er au 18 mars 1925. Mars-avril 1925 – การซ้อมรบครั้งใหญ่ระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 1925, มีนาคม - เมษายน 1925. การซ้อมรบในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ทรงเข้าร่วม

_____. Le Prince Prachatipok est nommé commandant de la 2e division siamoise. Son opinion sur les manœuvres siamoises. Sa reconnaissance officielle comme héritier présomptif du trône de Siam. 30 avril 1925 [CeDREFT-IP (JPEG + imprimé)] – สมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ได้รับการเลื่อนพระยศเป็นผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 2 พระวินิจฉัยเกี่ยวกับการซ้อมรบของสยาม การยอมรับพระองค์อย่างไม่เป็นทางการในฐานะองค์รัชทายาท, 30 เมษายน 1925. รายงานการสนทนาซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกฯ ทรงกล่าวถึงพระประสงค์ที่จะปฏิรูปกองทัพ

_____. Information de source anglaise au sujet des achats de moteurs américains d'aviation pour le Siam. Déclarations du général directeur de l'aéronautique à ce sujet. 1er mai 1925 – ข้อมูลจากแหล่งข่าวอังกฤษเกี่ยวกับการซื้อเครื่องยนต์ของเครื่องบินจากสหรัฐอเมริกาสำหรับสยาม คำประกาศของผู้บัญชาการใหญ่การบินเกี่ยวกับเรื่องนี้, 1 พฤษภาคม 1925.

_____. Évaluations officielles du matériel d'aviation importé au Siam pendant les deux dernières années (1923-1924 et 1924-1925). 12 août 1925 [CeDREFT-IP (JPEG)] – การประเมินค่าอย่างเป็นทางการของอุปกรณ์การบินที่นำเข้ามาในสยามในช่วงสองปีที่ผ่านมา (1923-1924 และ 1924-1925), 12

สิงหาคม 1925. การนำเข้าเครื่องยนต์ของเครื่องบินและชิ้นส่วนอะไหล่ครั้งสำคัญจากฝรั่งเศส แต่การแข่งขันกับสหรัฐอเมริกาเริ่มปรากฏขึ้น

_____. Nouvelle déclaration du Prince de Sukhodai. 10 novembre 1925 [CeDREFT-IP (JPEG)] – การประกาศครั้งใหม่ของกรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา, 10 พฤศจิกายน 1925. เกี่ยวกับการส่งนายทหารไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยเฉพาะในฝรั่งเศส การประกาศของสมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปก แก่ผู้ช่วยทูตทหารว่า “ในเวลาอันใกล้นี้ ในหน่วยของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าอาจจะจัดให้มีการสอนเพื่อสร้างนายทหารระดับสูง [...] ผู้นำเหล่าทัพของเราไร้ประสิทธิภาพ และถือเป็นความน่าเสียดายอย่างใหญ่หลวงของกองทัพเรา ทั้งนี้เพราะนายทหารชั้นผู้น้อยนั้นดี และทหารของเราก็ยอดเยี่ยมมาก คงต้องใช้เวลานานมาก และบางส่วนอาจจะไม่สามารถกระทำได้ในอันที่จะทำให้ผู้นำเหล่าทัพรวมทั้งนายทหารระดับสูงของเราทั้งหมดกลับมามีประสิทธิภาพดังเดิม การตัดทิ้งอาจเป็นสิ่งจำเป็น และอาจจะต้องทำการผลักดันบรรดานายทหารหนุ่มๆ ที่ได้รับการศึกษาที่สมบูรณ์แบบและทันสมัยกว่า และเราคงจะต้องป้องกันอันตรายที่เกิดจากการที่นายทหารได้ไปศึกษามาจากหลายประเทศด้วยเช่นกัน การแก่งแย่งชิงดีทางการเมืองที่เกิดขึ้นรอบๆ โดยสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสยามทำให้เราไม่อาจหันไปใช้วิธีการสร้างนายทหารระดับสูงอย่างรวดเร็วในประเทศใดประเทศหนึ่งเหมือนอย่างที่รัฐบางรัฐในยุโรปและอเมริกากระทำได้ อย่างน้อยเราก็มีวิธีการที่จะเอาชนะอุปสรรคอันนี้โดยการส่งนายทหารไปศึกษาในประเทศของท่านให้มากที่สุด รายวิชาเพื่อปรับยศและการศึกษาของบรรดาผู้เกี่ยวข้องชาวนั้นเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำให้โครงการของข้าพเจ้าเป็นจริงขึ้นมาได้ และด้วยเหตุนี้เองที่ข้าพเจ้าพยายามทำให้คณะนายทหารของเราได้รับการศึกษาที่เข้มข้นและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ข้าพเจ้าจะพยายามส่งผู้ที่พูดภาษาฝรั่งเศสได้แล้วหรือที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันไปศึกษาในฝรั่งเศสให้มากที่สุด”

_____. Mort de S.M. Rama VI. Le Prince de Sukhodai proclamé roi. 26 novembre 1925 [CeDREFT-IP (JPEG)] – การสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชาเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ, 26 พฤศจิกายน 1925.

_____. Le premier mois du Prince Prachatipok. 18 décembre 1925 [CeDREFT-IP (JPEG)] – เดือนแรกหลังการขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, 18 ธันวาคม 1925. การจัดงานพระบรมศพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การก่อตั้งอภิรัฐมนตรีสภา ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดองค์พระมหากษัตริย์ การจำกัดงบประมาณ

— DESGRUELLES Joseph, พันตรี : Mutations dans le haut commandement. Modifications probables dans l'organisation du Ministère de la guerre. 10 janvier 1926 [CeDREFT-IP (JPEG + imprimé + word)] – การโยกย้ายตำแหน่งในการบังคับบัญชาระดับสูง เป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการกระทรวงกลาโหม, 10 มกราคม 1926.

_____. Officiers siamois stagiaires dans l'armée japonaise. 24 janvier 1926. – นายทหารไทยไปศึกษาอบรมในกองทัพญี่ปุ่น, 24 มกราคม 1926.

_____. Le nouveau roi de Siam et la Société des 'Tigres sauvages'. 2 février 1926 [CeDREFT-IP (JPEG + imprimé)] – กษัตริย์สยามพระองค์ใหม่กับสมาคม “เสือป่า”, 2 กุมภาพันธ์ 1926. การซื้อราษฎรบัง

หลวงในสมามคมในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และมาตรการในการบริหารจัดการองค์กรเสียใหม่

_____. *Compte rendu de renseignements concernant la marine siamoise*. 2 février 1926 [CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานข้อมูลเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม, 2 กุมภาพันธ์ 1926. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีปล่อยเรือหลวงรัตนโกสินทร์ที่ส่งต่อไปประเทศอังกฤษ 23 มกราคม 1926 การบรรยายอุปกรณ์ประจำเรือ

_____. *Officiers ou élèves-officiers siamois étudiant à l'étranger*. 3 février 1926 [CeDREFT-IP (JPEG + imprimé)] – นายทหาร หรือนักเรียนนายร้อยสยามที่กำลังศึกษา ณ ต่างประเทศ, 3 กุมภาพันธ์ 1926. ในฝรั่งเศสมีนายทหารไปศึกษาน้อยที่สุด วันที่ 1 กรกฎาคม 1925 มีร้อยเอกนายหนึ่ง (กลับมาในเดือนตุลาคม น่าจะเป็น พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากษัตริย์มรณคม กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ) และร้อยตรีอีกนายหนึ่ง

_____. *L'aéronautique royale siamoise*. 1er avril 1926, 41 p. (Dans dossier Siam aviation militaire et civile in 7 N 3344) [CeDREFT-IP (JPEG)] – การบินของสยาม, 1 เมษายน 1926. ในแฟ้ม สยาม การบิน ทางทหารและพลเรือน in 7 N 3344 ประวัติความเป็นมา อนุสัญญาต่างๆ หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และ สภาพของวัสดุอุปกรณ์ เจ้าพนักงาน เป็นต้น

— de LAPOMARÈDE Henri Georges Bonnefont, พันโท : *Exposé de la méthode de travail*. 30 septembre 1926. [CeDREFT-IP (JPEG)] – การนำเสนอวิธีการทำงาน, 30 กันยายน 1926.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise*. 3e trimestre 1926. 30 septembre 1926, 2 AR. 25 p. [CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 3 1926, 30 กันยายน 1926. « สารบัญ A) การคลัง งบประมาณขาดดุลต่อเนื่อง ผลที่ตามมา : การใช้นโยบายทางเศรษฐกิจที่เข้มงวด. B) สถานการณ์ภายในประเทศ : การปลดข้าราชการชาวต่างประเทศออกเป็นจำนวนมาก และ ข้าราชการพลเรือนหลายพันคน C) นโยบายต่างประเทศ : [...] D) การโฆษณาและอิทธิพลของต่างประเทศ : นับแต่ที่ไปสยามได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ซึ่งทำให้สยามมีสิทธิเท่าเทียมกับประเทศมหาอำนาจตะวันตก E) เศรษฐกิจ และการลดจำนวนกำลังพลในกองทัพ [...] F) การซื้ออาวุธ »

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise*, 2e trimestre 1926. 15 juillet 1926 [CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 2 1926, 15 กรกฎาคม 1926. เรียกร้องให้มีการร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้อเครื่องบิน การเยี่ยมชมโรงฝึกงานที่ดอนเมือง

_____. *Aéronautique : recrutement du personnel. Terrains d'atterrissage de Betchaburi et Nan. Propagande et fonds de contribution volontaire*. 30 septembre 1926. – การบิน : การรับเจ้าพนักงาน ลานบินที่เพชรบุรีและน่าน การโฆษณาและเงินทุนสนับสนุน, 30 กันยายน 1926.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise*. 4e semestre 1926. 1er janvier 1927. – รายงาน รายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 4 1926, 1 มกราคม 1927.

— de LAPOMARÈDE Henri, พันโท : *Titre II, chapitre 4 : Instruction et valeur de l'armée siamoise*. 1er avril 1927. [CeDREFT-IHP (JPEG, sélection)] – de LAPOMARÈDE Henri, พันโท : หัวข้อที่ 2 บทที่

4 : การศึกษาและคุณค่าของกองทัพสยาม วันที่ 1 เมษายน 1927. มาตราที่ 1 : การเตรียมทางทหาร A. พลศึกษาและกีฬา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาทางร่างกายของประชาชน

พระองค์ทรงเป็นผู้ให้บรรจวิชาพลศึกษาและกีฬาเข้าไปในหลักสูตรของโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา

เยาวชนสยามต่างปรับตัวเข้ากับการศึกษานี้ด้วยความเต็มใจ เพราะพวกเขาเล่นกีฬาประจำชาติอยู่แล้ว เช่น มวยไทย ตะกร้อ เป็นต้น และชอบการแข่งขันและการต่อสู้โดยธรรมชาติ แต่ละปี มีการจัดการแข่งขันขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่มีการวิ่งแข่ง กระโดดสูง ทุ่มน้ำหนัก ฟุ่งแหลน เทนนิส แต่ยังมีการแข่งขันฟุตบอลด้วย ซึ่งสู้กันอย่างดุเดือด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปทอดพระเนตรการแข่งขัน มอบรางวัล และสร้างถ้วยรางวัลขึ้นด้วย

— de LAPOMARÈDE Henri Georges Bonnefont, พันโท : Le Siam en 1926. 1er janvier 1927 [CeDREFT-IP (JPEG)] – สยามในปี 1926, 1 มกราคม 1927. รายงานสภาพการณ์ทั่วไป : ชื่อเรื่องที่ I : สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง, 130 p. ชื่อเรื่องที่ II, ตอนที่ 1 : บทที่ I : ระบบการจัดการกองทัพ, (p. 1-155), ตอนที่ 2 : บทที่ II, III และ IV : อาวุธยุทโธปกรณ์ การระดมพล การสอน และประสิทธิภาพของกองทัพ (p. 156-252).

_____. Voyage au Laos siamois avec le Prince Nakhon Sawan, inspection administrative et militaire des cercles de Korat et d'Oubon, rencontre des autorités françaises sur le Mékong. – การเสด็จประพาสหัวเมืองลาวในการปกครองของสยามพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต การตรวจราชการทางด้านการปกครองและการทหารในมณฑลนครราชสีมาและอุบลราชธานี การพบปะกับเจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสกลุ่มแม่น้ำโขง Voies de communication – เส้นทางคมนาคม Siamisation du Laos – อิทธิพลของสยามในการครอบงำลาว Question chinoise – ปัญหาชาวจีน Annamites au Siam – ชาวลาวในสยาม Valeur probable de l'armée, qualité de l'aviation. 1er janvier 1927 – ชีตความสามารถของกองทัพ คุณภาพการบิน, 1 มกราคม 1927.

_____. [Audience de l'Attaché militaire avec le Roi]. 15 janvier 1927. 1 p. [CeDREFT-IP (JPEG + word)] – [พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้ช่วยทูตทหารเข้าเฝ้า], 15 มกราคม 1927.

_____. Propagande anglaise en matière d'aviation et question s'y rapportant. 1er février 1927. – การโฆษณาของอังกฤษในเรื่องการบินและปัญหาที่เกี่ยวข้อง, 1 กุมภาพันธ์ 1927.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise. 1er-2e trimestres 1927. 1er juillet 1927. 24 p. [Extrait CeDREFT-IP : Relations avec l'Indochine, révolutionnaires annamites] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 1 และ 2 1927, 1 กรกฎาคม 1927. ความสัมพันธ์กับอินโดจีน กลุ่มชาวลาวอนุญานปฏิวัติ

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise. 1er-2e trimestres 1927. 1er juillet 1927. 10 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 1 และ 2 1927, 1 กรกฎาคม 1927.

_____. *Renouvellement en vue du matériel de l'aviation siamoise. 27 juillet 1927.* – การปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ใหม่ของการบินสยาม, 27 กรกฎาคม 1927. โอกาสเหมาะสำหรับอุตสาหกรรมฝรั่งเศส

_____. [Extraits de la presse siamoise]. 1er août 1927 [Extraits CeDREFT-IP (JPEG + imprimé)] – [บทความตัดตอนของหนังสือพิมพ์สยาม], 1 สิงหาคม 1927. การนำเสนอ “ความเห็นอกว่าทางปรัชญาและคุณธรรมของตะวันออก” “นักศึกษาที่อยู่ในต่างประเทศเมื่อกลับมาต้องมีความเป็นไทยมากกว่าตอนไป” “ความเห็นแก่ตัวของปัจเจกบุคคลทำให้ประเทศเพื่อนบ้านของสยามทั้งสามประเทศต้องสูญเสียเอกราชอธิปไตย” “ฝรั่งเศสปกครองอินโดจีนอย่างไร” “ชาวสยามที่นับถือศาสนาคริสต์เป็นพวกทรยศ” “กิจการของโรงเรียนฝรั่งเศสเป็นไปด้วยดี” บทความตัดตอนของบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากหนังสือพิมพ์ แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส

_____. *Lettre de l'Attaché militaire au 2e Bureau (destinataire inconnu). 19 août 1927. [CeDREFT-IP (JPEG)]* – จดหมายของผู้ช่วยทูตทหารถึงสำนักงานที่ 2 (ไม่ทราบชื่อผู้รับ), 19 สิงหาคม 1927. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...ยังคงโปรดปรานเราชาวฝรั่งเศสอยู่เหมือนเดิมหรือไม่ พระองค์จะทรงพยายามนำเอาสิ่งที่ได้ทรงศึกษาจากฝรั่งเศสมาใช้ในสยามหรือไม่” บทความสรุปความ in **GUILLEMIN 2004-2005**, p. 102

_____. *L'association des camarades siamois de la Grande Guerre. 15 août 1927* – สมาคมสหราชอาณาจักรสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง, 15 สิงหาคม 1927.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise. 3e trimestre 1927. 30 septembre 1927. 21 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 3 1927, 30 กันยายน 1927.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise. 3e trimestre 1927. 30 septembre 1927. 4 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 3 1927, 30 กันยายน 1927.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise. 4e trimestre 1927. 31 décembre 1927. 17 p.* [Extraits CeDREFT-IP : – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 4 1927, 31 ธันวาคม 1927. การศึกษา (p. 1). พระโรคของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (p. 2-4.) อภิรัฐมนตรีสภา (p. 5). การโฆษณาของฝรั่งเศส (p. 7). ปัญหาชาวจีน (p. 8-9). ราชวงศ์จักรีและกษัตริย์กัมพูชา (p. 10-12.) การต่อสู้ภายในกองทัพระหว่างกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลเยอรมันและฝรั่งเศส (p. 14-16). กฎหมายว่าด้วยความมั่นคงของรัฐ (p. 7-9.) ปัญหาชาวจีน (p. 12-14). ความสัมพันธ์กับอินโดจีน (p. 15-17)]

— de LAPOMARÈDE Henri Georges Bonnefont, พันโท : *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise. 1er trimestre 1928, 30 mars 1928, N°10, 20 p.* [Extraits CeDREFT-IP – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 1 1928, 30 มีนาคม 1928. โครงการสร้างเส้นทางเชื่อมระหว่างประเทศ a) เส้นทางบินระหว่างสยามกับอินโดจีน โครงการและการมาเยือนของพันโท GLAIZE (มกราคม 1928) (p. 13-15). b) เส้นทางบินผ่านประเทศเพื่อนบ้านของสยาม (p. 16-18).

_____. Propagande aéronautique anglaise. 30 mars 1928 – การโฆษณาการบินของอังกฤษ, 30 มีนาคม 1928.

_____. Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise. 1er trimestre 1928, N° 18, 1er avril 1928, 11 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม. ไตรมาสแรก 1928, 1 เมษายน 1928.

_____. Compte-rendu trimestriel sur le Siam et l'armée siamoise. 1er semestre 1928. N°20, 1er avril 1928, 39 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับสยามและกองทัพสยาม ไตรมาสแรก 1928, 1 1928. การเสด็จประพาสหัวเมืองเหนือและประเทศลาว (p. 1-11). นโยบายต่างประเทศ (p. 12). ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับมหาอำนาจตะวันตก (p. 13-20). ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับมหาอำนาจเอเชีย (p. 21-24). ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับอินโดจีน (p. 25-31). การเตรียมการทางทหาร ลูกเสือ (p. 32-33). การบังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพ (p. 34-36). รองประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาระดับสูงของกระทรวงกลาโหม (p. 37). นักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบกฝรั่งเศสที่จบในปี 1928 (p. 38). นายทหารที่ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ (p. 38-39).

_____. Notice concernant le Laos français et ses rapports avec le Laos siamois, N°21, 1er avril 1928, 13 p. – ข้อสังเกตเกี่ยวกับลาวฝรั่งเศสและความเกี่ยวพันของดินแดนแห่งนี้กับลาวสยาม, 1 มีนาคม 1928.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise. 2e trimestre 1928, N°14, 30 juin 1928, 13 p. [Projet de création d'une ligne Siam-Indochine] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 2 1928, 30 มิถุนายน 1928. โครงการสร้างเส้นทางการบินระหว่างสยามกับอินโดจีน

_____. Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise. 2e trimestre 1928, N°20, 30 juin 1928, 4 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม ไตรมาสที่ 2 1928, 30 มิถุนายน 1928. การสั่งซื้อเรือปืนอังกฤษหนึ่งลำ

_____. Compte rendu trimestriel sur le Siam et l'armée siamoise. 2e trimestre 1928, N°22, 1er juillet 1928, 15 p. [Extraits CeDREFT – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับสยามและกองทัพสยาม ไตรมาสที่ 2 1928, 1 กรกฎาคม 1928. B) พระบรมวงศานุวงศ์ : a) สมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชสิ้นพระชนม์ (p. 2-3). b) การถวายพระเพลิงพระศพสมเด็จพระนางเจ้าสุทุมลามาตย์มหาราชินี พระอัครราชเทวี (p. 3). C) นโยบายภายในประเทศ (p. 4). D) ปัญหาชาวจีน (p. 5). E) ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับประเทศมหาอำนาจ (p. 6-8). F) ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับอินโดจีน (p. 9-12).

— de LAPOMARÈDE Henri Georges Bonnefont, พันเอก : Compte rendu du voyage effectué à Singapour, en Malaisie et dans le Golfe du Siam du 16 août au 6 septembre et aller et retour du voyage à Java du 28 septembre au 6 octobre. N°52 A, 1er novembre 1928. 4 p. [Singapour et Malaisie], 4 p. [Java], 8 p. [Golfe du Siam, l'intérêt stratégique des différents ports] – รายงานการเสด็จประพาสสิงคโปร์ มาเลเซีย และอ่าวสยาม ระหว่างวันที่ 16 สิงหาคม ถึง 6 กันยายน และการเสด็จไปและกลับในการเสด็จประพาสชวา ระหว่างวันที่ 28 กันยายน ถึง 6 ตุลาคม, 1 พฤศจิกายน 1928. [สิงคโปร์และมาเลเซีย] 4 p. [ชวา] 8 p. [อ่าวสยาม ความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของเมืองท่าต่างๆ]

_____. Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise. 3e et 4e trimestres 1928, N°32M, 29 décembre 1928, 9 p. [Extraits CeDREFT-IP – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม ไตรมาสที่ 3 และ 4

1928, 29 ธันวาคม 1928. A) ประชาชนที่ขออาศัยอยู่ริมน้ำ การโฆษณา (p. 1). F) นักเรียนในต่างประเทศ (p. 9).]

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise. 3e et 4e trimestres 1928, N°15/AV, 31 décembre 1928, 17 p.* [Extraits CeDREFT-IP – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ไตรมาสที่ 3 และ 4 1928, 31 ธันวาคม 1928. A) โครงการสร้างเส้นทางเชื่อมระหว่างประเทศ b) เส้นทางฝรั่งเศส (p. 11-13). c) ข่าวลือเกี่ยวกับความพยายามของกัมพูชา (p. 14). d) เส้นทางอังกฤษ กรุงเทพฯ-ย่างกุ้ง (p. 14). B) การโฆษณาและความสนใจที่มีต่อการบิน (p. 15-17).]

_____. *Compte rendu trimestriel sur le Siam et l'armée siamoise. 3e et 4e trimestres 1928, N°25AR, 31 décembre 1928, 32 p.* [Extraits CeDREFT-IP – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับสยามและกองทัพสยาม. ไตรมาสที่ 3 และ 4 1928, 31 ธันวาคม 1928. I: สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ (p. 1-5). II: สถานการณ์ทางการเมือง A) การเสด็จกลับของสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล (p. 6-7). B) นโยบายภายในประเทศ (p. 8-9). การปฏิรูป C) ปัญหาชาวจีน (p. 10-12). D) นโยบายต่างประเทศ ความสัมพันธ์กับอินโดจีน (p. 13-15). II สถานการณ์ทางทหาร D) การเตรียมการทางทหาร ลูกเสือ (p. 23). F) จิตวิญญาณความเป็นทหารของกองทัพ 1) การถวายสัตย์ปฏิญาณ (31 ตุลาคม) (p. 25-29).]

_____. *Rapport annuel sur le Siam en 1928. 1er janvier 1929. N°26 A.R.* – รายงานประจำปีเกี่ยวกับสยาม ในปี 1928, 1 มกราคม 1929. ชื่อเรื่องที่ I: สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง 185 p. [Extraits CeDREFT-IP: หัวข้อที่ 1: (p. 6-7): ชาวต่างชาติ D) ลักษณะทางกายภาพและจิตใจของประชาชน (p. 8-10). F) ประวัติศาสตร์ (p. 16-19), ประวัติศาสตร์เมื่อไม่นานมานี้ G) การปกครอง (p. 20-22). H) สาธารณสุข (p. 23-27). I) ศาสนาและประเพณี (p. 28-29). J) การศึกษา (p. 30-35). K) ความรักชาติ (p. 36-39). หัวข้อที่ 2: การคลัง A) สถานการณ์ด้านงบประมาณ (p. 40-47). หัวข้อที่ 5: การค้า A) การค้าต่างประเทศ (p. 69). บทสรุปของบทแรก (p. 101-102). หัวข้อที่ 2: สถานการณ์ทางการเมือง I) รัฐธรรมนูญ (p. 103-105). II) รัฐบาล (p. 106-117). III) การเมืองภายในประเทศ (p. 118-133). V) การโฆษณาและอิทธิพลต่างประเทศ G) ฝรั่งเศส (p. 159-166). H) เอเชีย 3e: อินโดจีน (p. 182-185). ชื่อเรื่องที่ II ตอนที่ 2: บทสรุป (p. 272-280).

_____. *Résumé des comptes rendus trimestriels sur l'armée siamoise en 1929. 2e, 3e et 4e trimestres 1929, N°30 AR, 1er janvier 1930, 38 p.* [Extraits CeDREFT-IP – บทสรุปรวมของรายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยามในปี 1929 ไตรมาสที่ 2 3 และ 4 1929, 1 มกราคม 1930. A: จำนวนประชากรของสยาม (p. 1). I: ปัญหาชาวจีน (p. 14-15). J: อิทธิพลและการโฆษณาของต่างประเทศ: ฝรั่งเศส, (p. 21-22).]

_____. 100 avions Nieuport ont été construits à l'atelier d'État de Don Muong. 10 janvier 1930 – การสร้างเครื่องบิน Nieuport จำนวนร้อยลำในโรงงานของรัฐที่ดอนเมือง, 10 มกราคม 1930.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise en 1930. 1er trimestre 1930, N°32 / AR, 30 mars 1930, 55 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม ในปี 1930 ไตรมาสที่ 1 1930, 30 มีนาคม

1930. En annexe, Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise (1er trimestre 1930). – ภาคผนวก รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม (ไตรมาสที่ 1 1930).

_____. Les manœuvres siamoises de 1930. N°32/AR, 30 mars 1930, 55 p. [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] – การซ้อมรบของสยามในปี 1930, 30 มีนาคม 1930. + Annexe I Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise (1er trimestre 1930 : Thèmes des exercices et manœuvres (traduction) 4 p. + 3 p. + 4 p. + 5 p. + 6 p. + 3 p. + 3 p. [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] – พร้อมภาคผนวก I รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม (ไตรมาสที่ 1 1930 หัวข้อในการฝึกและการซ้อมรบ (แปล) 4 p. + 3 p. + 4 p. + 5 p. + 6 p. + 3 p. + Annexe II : Les manœuvres siamoises de 1930. 6 cartes [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] – พร้อมภาคผนวก II : การซ้อมรบของสยามในปี 1930. แผนที่ 6 แผ่น [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] + Annexe III Les manœuvres siamoises de 1930. 28 photographies. [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] + 3 p. [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] – พร้อมภาคผนวก III การซ้อมรบของสยามในปี 1930 ภาพถ่าย 28 ภาพ [CeDREFT IHP (JPEG de 7 N 3344)] มีใน 7 N 3344 ด้วยเช่นกัน ระหว่าง 2 ถึง 11 มีนาคม 1930

_____. Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise en 1930. 1er trimestre 1930, N°23AV, 31 mars 1930, 19 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม ในปี 1930 ไตรมาสที่ 1 1930, 31 มีนาคม 1930.

_____. Voyage du Roi en Indochine, N°33AR, 26 mai 1930, 8 p. – การเสด็จประพาสอินโดจีน, 26 พฤษภาคม 1930.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise en 1930. 2e trimestre 1930, N°35AR, 30 juin 1930, 28 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยามในปี 1930 ไตรมาสที่ 2 1930, 30 มิถุนายน 1930.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise en 1930. 2e trimestre 1930, N°24AV, 30 juin 1930, 11 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยามในปี 1930 ไตรมาสที่ 2 1930, 30 มิถุนายน 1930.

_____. Constitution de la Compagnie siamoise de navigation aérienne. 10 juillet 1930 – การก่อตั้งบริษัทเดินอากาศสยาม จำกัด, 10 กรกฎาคม 1930.

_____. Liste des collections d'effets distribués aux soldats de toutes armes de l'armée siamoise, 9 septembre 1930, 9 p. – รายการอุปกรณ์ทางทหารที่แจกจ่ายให้แก่ทหารของกองทัพสยาม, 9 กันยายน 1930.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise en 1930. 3e trimestre 1930, N°38AR, 30 septembre 1930, 27 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยามในปี 1930 ไตรมาสที่ 3 1930, 30 กันยายน 1930. ที่ปรึกษาคนใหม่ชาวอังกฤษ M. Hall-Patch, p. 1-2 ; สถานการณ์ปัจจุบันด้านการคลังของสยาม p. 22-27

_____. Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise en 1930. 3^e trimestre 1930, N°26AV, 30 septembre 1930, 17 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยามในปี 1930 ไตรมาสที่ 3 1930, 30 กันยายน 1930. การแข่งขันของอเมริกา p. 15-17.

_____. *Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise en 1930. 3e trimestre 1930, N°56M, 30 septembre 1930, 12 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยามในปี 1930 ไตรมาสที่ 3 1930, 30 กันยายน 1930.

_____. *Lettre de l'Attaché militaire du 9 octobre 1930 au colonel LAINEY, chef du 2e bureau de l'EMA.* – จดหมายจากผู้ช่วยทูตทหาร ถึงพันเอก LAINEY หัวหน้าสำนักงานที่ 2 ของ l'EMA. 9 ตุลาคม in GUILLEMIN 2004-2005, (p. 104). ผู้ช่วยทูตทหารเรียกร้องให้ผู้ที่จะมีรับตำแหน่งต่อจากเขาเป็นผู้ที่เคยศึกษารุ่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบกฝรั่งเศส และเสนอชื่อพันตรี GARNIER อดีตผู้ช่วยของผู้ช่วยทูตทหารประจำกรุงโตเกียว และพันตรี QUILICINI จากกองกำลังอาณานิคม อดีตผู้บัญชาการทหาร ณ กรุงเซี่ยงหนัน

_____. *Golfe du Siam et ports de la côte Est. N°59/M, 15 décembre 1930, 8 p.* – อ่าวสยามและเมืองท่าชายฝั่งตะวันออก, 15 ธันวาคม 1930.

_____. *Comptes rendus de presse. Mai-décembre 1930* – รายงานหนังสือพิมพ์. พฤษภาคม-ธันวาคม 1930 รายงานเกือบจะเป็นรายเดือนของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทย บทสรุปย่อเป็นภาษาฝรั่งเศส พร้อมด้วยข้อความที่ยกมา

7 N 3341

— de LAPOMARÈDE Henri Georges Bonnefont, พันเอก : *Lettre au Ministre de la guerre, présentation du Mortier Brandt de 81 mm. 17 mars 1931. 7 p.* – จดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสงคราม นำเสนอบรรจุ Brandt ขนาด 81 มม, 17 มีนาคม 1931.

_____. *Lettre au Ministre de la guerre, présentation de la mitrailleuse Hotchkins de 13 mm, du canon de 37 et autres engins au Ministère de la guerre. 17 mars 1931. 4 p.* – จดหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสงคราม นำเสนอบรรจุ Hotchkins ขนาด 13 มม. ขนาดลำกล้อง 37 และอาวุธยุทโธปกรณ์อื่นๆ ต่อเสนอบรรจุกระบอกกลาโหม, 17 มีนาคม 1931.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise (4e trimestre 1930, 1er trimestre 1931). N°39/AR, 30 mars 1931. 44 p.* [Extraits CeDREFT-IP – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม (ไตรมาสที่ 4 1930 ไตรมาสที่ 1 1931), 30 มีนาคม 1931. สถานะของรัฐบาลขณะที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเยือนต่างประเทศ และนโยบายภายในประเทศ : ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและงบประมาณ (p. 5-6). ปัญหาชาวจีน (p. 7). อินโดจีน (p. 15-16). ภารกิจของทหารสยามในการซ้อมรบที่ตั้งเฝ้า (19-31 มกราคม 1931) (p. 38-44).

_____. *Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise (1er trimestre 1931). N°64/M, 30 mars 1931. 12 p.* – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม (ไตรมาสที่ 1 1931), 30 มีนาคม 1931.

_____. *Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise (4e trimestre 1930, 1er trimestre 1931). N°27/AV, 30 mars 1931. 26 p.* [Extrait CeDREFT-IP (JPEG) – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม (ไตรมาสที่ 4 1930 ไตรมาสที่ 1 1931), 30 มีนาคม 1931.

_____. Création d'une compagnie siamoise de transports aériens avec coexploitation d'une compagnie française. (p. 1-4) – การก่อตั้งบริษัทขนส่งทางอากาศสยามด้วยการร่วมทุนกับบริษัทฝรั่งเศส

_____. Lettre au Ministre de la guerre, correspondance avec la maison Brandt. 15 mai 1931. 3 p. – จดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสงคราม การติดต่อกับบริษัท Brandt, 15 พฤษภาคม 1931.

_____. Etat des aérodromes et terrains d'atterrissage de l'aéronautique militaire siamoise. 9 juin 1931. 48 p. – สภาพสนามบินและลานบินของหน่วยการบินทหารสยาม, 9 มิถุนายน 1931.

_____. Compte rendu trimestriel sur l'armée siamoise (2e trimestre 1931). N°41/AR, 30 juin 1931. 19 p. [CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพสยาม (ไตรมาสที่ 2 1931), 30 มิถุนายน 1931.

_____. Une crise ministérielle : Démission du Ministre de la guerre, p. 6-12. – วิกฤตการณ์คณะเสนาบดีเสนาบดีกระทรวงกลาโหมลาออก

_____. Mutations dans le Haut-Commandement : le nouveau ministre de la guerre, le nouveau chef-d'État-Major général, p. 13. – การโยกย้ายตำแหน่งในการบังคับบัญชาาระดับสูง : เสนาบดีกระทรวงกลาโหมคนใหม่ ผู้บัญชาการกรมเสนาธิการคนใหม่ (p. 13).

_____. Etat sanitaire de la troupe, épidémie de méningite, p. 19] – สภาพทางด้านสุขอนามัยของกองทัพ, โรคไข้พิษในสมอง (p. 19).

_____. Compte rendu trimestriel sur l'aviation siamoise (2e trimestre 1931). N°30/AV, 30 juin 1931. 16 p. [Extrait CeDREFT-IP (JPEG)] – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับการบินสยาม (ไตรมาสที่ 2 1931), 30 มิถุนายน 1931. Aviation civile. p. 3-16] – การบินพลเรือน (p. 3-16).

_____. Compte rendu trimestriel sur la marine siamoise (2e trimestre 1931). N°65/M, 30 juin 1931. 11 p. – รายงานรายไตรมาสเกี่ยวกับกองทัพเรือสยาม (ไตรมาสที่ 2 1931), 30 มิถุนายน 1931.

_____. Matériel présenté à l'armée siamoise au Champ de tir de Kok-Kathiem (Hotkiss 13 mm.2, canon de 37, etc. 15 juillet 1931. 14 p. – อาวุธยุทโธปกรณ์นำเสนอดต่อกองทัพสยามที่ค่ายฝึกยิงโคกกระเทียม (Hotkiss 13 มม.2 ล้ากล้องขนาด 37 เป็นต้น), 15 กรกฎาคม 1931.

_____. Lettre au Ministre de la guerre. 20 juillet 1931. 1 p. – จดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสงคราม, 20 กรกฎาคม 1931. ขอข้อมูลเกี่ยวกับปืนใหญ่กระบอกหนึ่ง

_____. Lettre au Ministre de la marine. 20 juillet 1931. 6 p. – จดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทหารเรือ, 20 กรกฎาคม 1931. โครงการการมาเยือนของกองเรือรบน้อยฝรั่งเศส

_____. Lettre au Ministre de la guerre. N°109/A, 30 juillet 1931. 4 p. – จดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสงคราม, 30 กรกฎาคม 1931. อาวุธยุทโธปกรณ์ที่นำเสนอต่อสยาม วิธีการปฏิบัติเพื่อการค้า

_____. Activité de l'Attaché militaire et naval au Siam (1926-1931) Résultats, direction à suivre. 26 octobre 1931. 5 p. [CeDREFT-IP (JPEG)]. – ภารกิจของผู้ช่วยทูตทหารบกและทหารเรือในสยาม (1926-1931) ผลลัพธ์ แนวทางในการปฏิบัติ, 26 ตุลาคม 1931.